Dinsdag 22 September 1942 DAGBLAD 59ste Jaargang, No. 3708

AMIGOE DI CURACAO

Dames- en Kinderschoenen
La Bota Argentina.

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel
fl. 1.50 per maand [Aruba fl. 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm: Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

„Hand-made"
SCHOENEN
uit Costa Rica en Argentinië
La Bota Argentina.

Donald Nelson: Het land moet een veel lagere levensstandaard aanvaarden.

Zal Finland de strijd thans staken?

Communistische winsten bij verkiezingen in Zweden.

Gezondheidstoestand in Duitsland niet rooskleurig.

EEN WAARSCHUWING VAN DONALD NELSON.

Donald Marr Nelson, Voorzitter van de Noordamerikaanse Oorlogs Productie Raad, die een conventie van het Nationale Amerikaanse Legioen toesprak, waarschuwde, dat het land „een veel lagere levensstandaard" moet aanvaarden teneinde de oorlog te winnen. Hij verklaarde: „Wij zijn nauwelijks de moeilijkheden beginnen te voelen. Wij zullen die zeer goed voelen voordat wij een jaar verder zijn. Mijn overwogen oordeel is dat wij verder en dieper in onze burgerlijke economie zullen moeten snijden dan zelfs de Britten tot nu toe gedaan hebben."

Hij zeide erop te hebben gewezen, dat 40% van de productie van het land thans voor de oorlog is en dat het volgend jaar dit moet worden opgevoerd tot 60%. „Dit alles", zeide hij, „betekent geen luxe meer en geen gemakken behalve wat wij eenvoudig moeten hebben, indien wij willen blijven vechten." (Kansas City, Missouri, (AP) 21.9).

ROOSEVELT VRAAGT GELD VOOR DE MARINE.

President Roosevelt vroeg aan het Congres om nog 2.731.154.000 dollar te bestemmen voor de Marine, waaronder 100.000.000 dollar voor het bewapenen van koopvaardijschepen. De grootste post in het verzoek is 960.000.000 dollar voor het Bureau voor de Luchtscheepvaart (Washington, (AP) 21.9).

VERKIEZINGEN IN ZWEDEN.
Grote winsten voor de Communisten.

De eerste resultaten toonden aan, dat de Sociaal Democraten hun absolute meerderheid hebben verloren in de geregelde verkiezing voor de stadsraad, welke Zondag plaats vond en waarbij de Communisten de meeste winsten boekten. De Conservatieven wonnen 2 zetels voor een totaal van 25, terwijl de sterkte van de Liberalen bleef op 14. **De nazies verloren hun 2 zetels, doch de communisten wonnen 6 op een totaal van 9 en de Sociaal Democraten verloren 6 om hun totaal te maken tot 49.**

Gelijksoortige resultaten werden over het gehele land opgetekend, waarbij de Sociaal Democraten verloren tegen de Vertegenwoordigers van de Boerenpartij in de buitendistricten en tegen de Communisten in de steden. Niettegenstaande de verliezen van de Sociaal Democraten blijft deze partij sterk en politieke waarnemers zien in de gemeentelijke resultaten geen gebrek aan steun voor de coalitie-regering met haar Sociaal Democratischen Premier (Stockholm, (AP) 21.8).

Berlijnse propagandisten, die Zweden het „communistische centrum van Europa" hebben genoemd, in een in heftigheid toenemende anti-Zweedse campagne, richtten Maandag een scherpe aanval op dat neutrale Scandinavische land na de verkiezing van Zondag voor de stadsraad van Stockholm waarin de communisten de grootste winsten boekten. De communisten verkregen 9 van de 100 zetels, hetgeen een winst is van 6 zetels. Verklarende, dat de resultaten van de verkiezing „reeds enige tijd" in Berlijn voorzien waren, zeide de Duitse radio, dat de communistische activiteiten in Zweden „nauwkeurig zullen moeten worden gadegeslagen door de Europese mogendheden, die strijden tegen den gemeenschappelijken bolsjewistischen vijand."

Verder werd gezegd: „Zelfs niet de pogingen die gedaan werden door de leidende conservatieve bladen in Zweden om deze ontwikkeling te verbloemen waren in staat de overtuiging van Wilhelmstrasse te schokken, dat het bolsjewisme in staat is geweest nieuwe bases in Zweden te vestigen en poogt deze met alle mogelijke middelen te consolideren." (Berlijn, (AP) 21.9).

DE GEZONDHEIDSTOESTAND IN DUITSLAND

Betrouwbare berichten deelden mede, dat de zorg voor de burgerlijke zieken in Duitsland een probleem van toenemende scherpte is, dat invloed heeft op de doeltreffendheid van het thuisfront der nazies. Naar men zegt draagt de onvoldoende zorg voor de burgers, die ziek worden, bij aan de moeilijkheden om de oorlogsfabrieken volledig op gang te houden en om voedsel en andere artikelen te produceren, welke nodig zijn voor de bevolking. De meeste hospitalen zijn vol oorlogsgewonden en de overwerkte doktoren hebben weinig tijd voor de burgers.

De berichten zeiden, dat er een aanmerkelijke toeneming is in het aantal gevallen van dysenterie, gevlekte typhus, tuberculosis en physieke uitputting. De typhus wordt meestal gevonden in Oost-Europa en is in normale tijd zeldzaam in Duitsland. In de afgelopen winter overheerste de typhus echter in Duitsland. Er bestaat hechte grond voor de vrees, dat de ziekte, welke gewoonlijk het ernstigste is bij koud weer, deze winter erger zal zijn. Strenge voorzorgsmaatregelen, waaronder campagnes om de platluizen uit te roeien, worden door de Duitse medische autoriteiten getroffen.

De druk van de oorlog, de tekortkomingen in het dieet door strenge voedselrantsoenen, het gebrek aan faciliteiten om behoorlijk zorg te dragen voor de toevoed van buitenlandse arbeiders van onbekende gezondheid en de terugkeer van zieke soldaten uit het Oosten zouden de voornaamste factoren zijn in de verslechtering van de gezondheidstoestanden.

De Duitse doktoren „zien zich gesteld voor het probleem om iemand zo spoedig mogelijk te herstellen tot het punt waarop hij weer naar zijn werk kan terugkeren en om gezonde personen te beschermen tegen infectie", zeide een zegsman, die de gelegenheid had de doktoren van Berlijn maandenlang gade te slaan.

De doktoren vermijden het de voeding te noemen als oorzaak van maagziekten en schrijven gewoonlijk medicijnen voor, die moeilijk te krijgen zijn. Roodvonk en dyphterie slaan hard naar Duitse kinderen evenals een ernstig soort ruggegraat-verlamming door het gebrek aan vitaminen.

Naar men zeide zouden doktoren prefereren ernstig gewonde armen en benen te amputeren in plaats van een langdurige behandeling en het gevaar van infectie door de slechte verbandstof en de beperkte hoeveelheden ontsmetting delen te risqueren. Naar men zeide zou de militaire chirurg in Duitsland dezelfde houding aannemen. Berichten uit het Oosten geven te kennen, dat bijna alle personen, die in de buik gewond worden, sterven, dat 87% van verwondingen in de nieren dodelijk zijn en dat infectie been- en zijwonden uiterst gevaarlijk maakt.

Fietsen-brancards worden gebruikt in de gevechtszones om de Duitse gewonden naar veldstations te vervoeren, doch om hen van daar naar hospitalen aan verre grenzen te vervoeren, geschiedt zeer langzaam omdat oorlogsmaterialen de voorrang hebben.

Naar men zeide zouden dikwijls weken verlopen voordat hospitaal-treinen kunnen vertrekken. De doktoren gelovenover het algemeen, dat het huidige sterftecijfer in Duitsland zeer hoog is en dat het deze winter zal stijgen door een combinatie van overwerk, weinig voedsel, koude woningen en winkels en bombardementen op steden.

Men vraagt zich af wanneer de physieke weerstand zal dalen tot zulk een laag niveau, dat epidemieën als de influenza van de vorige oorlog zich over Europa zullen verspreiden (New York, (AP) 21.9).

REEDS MEER DAN 200.000 PERSONEN DOOR DUITSERS GEËXECUTEERD.

Het Inter-Geallieerde Informatie Comité deelde mede, dat het doodschieten van 116 Fransen de vorige week volgens opdracht van Generaal Otto von Stuelpnagel, den Duitsen Commandant in Frankrijk, het totale aantal personen, dat — naar bekend is — door de Duitsers in bezet Europa werd geëxecuteerd, heeft gebracht op 207.373.

Het Comité zeide, dat dit cijfer is vastgesteld volgens inlichtingen, welke werden verkregen van de Regeringen der bezette Landen in Londen. (Londen, (AP) 22.9).

DE GEALLIEERDE LUCHTMACHT IN CHINA.

Het Hoofdkwartier van den Noordamerikaansen Luitenant Generaal Joseph Stillwell maakte bekend, dat Noordamerikaanse vliegers in Juli en Augustus 23 bombardementsaanvallen deden op Japanse installaties in bezet China, Frans Indo China en Birma. Hierbij werden 28 Japanse vliegtuigen neergeschoten en waarschijnlijk nog 6 andere, terwijl 30 op de grond werden vernield zonder verlies van een enkele bommenwerper in het gevecht. Het overzicht zeide, dat 5 Noordamerikaanse gevechtsvliegtuigen verloren gingen, doch dat een vlieger — naar bekend is — zich in veiligheid bevindt. Gedurende deze operaties werd de Noordamerikaanse luchtmacht gesteund door grondpersoneel van de Chinese luchtmacht en de Chinese luchtbeschermingsdienst. Onder de operaties behoorden aanvallen op vijandelijke vliegvelden, pakhuizen, havenfaciliteiten, de scheepvaart en op vijandelijke hoofdkwartieren en manschappen bij het bieden van steun aan de aanvallende Chinese grondstrijdkrachten (Tsjungking, (AP) 22.9).

EEN GOEDE VANGST.
Italiaanse spionnen-organisatie in Rio.

E. M. Castro seint uit Rio de Janeiro:

De Politie maakte bekend, dat de Italiaanse Graaf Edmondo di Robilant, een hoge autoriteit van de [Italiaanse] Lati-luchtlijn, heeft bekend inlichtingen te hebben verschaft voor een geheime radio-overseining naar Rome betreffende het passeren van het Britse transportschip (vroeger lijnschip) „Queen Mary" enige tijd geleden langs Rio de Janeiro. De politie zeide, dat de arrestatie van Robilant en verschillende anderen een grote Italiaanse spionnen-organisatie heeft gebroken en dat een gelijksoortige groep, die voor Duitsland werkte, drie maanden geleden is opgeruimd. Het is algemeen bekend in Brazilië, dat de lange magere Robilant vroeger vliegofficier van de Italiaanse marine, nauwe betrekkingen had met vooraanstaande Braziliaanse leiders en persoonlijkheden. Zijn echtgenote is een Noordamerikaanse, de vroegere Helen Westervelt, die thans in de Verenigde Staten woont.

Men verklaarde, dat Robilant bekende niet alleen bericht omtrent de doorreis van de „Queen Mary" te hebben verstrekt, doch ook inlichtingen betreffende de materialen op schepen uit de Verenigde Staten, om te worden gebruikt voor een grote Braziliaanse staalfabriek, die thans in aanbouw is met Noordamerikaanse hulp (Rio de Janeiro, (AP) 22.9).

BRITTEN OP 30 KILOMETER TANANARIVE.

De radio van Madagascar deelde mede, dat de Britten uit het Noordwesten naar Tananarive voortrukken en zijn gestuit op een krachtige Franse weerstand op 30 kilometer van de hoofdstad. De strijd is nog in voortgang. De radio gaf te kennen, dat de Britten de halve afstand hebben afgelegd naar de hoofdstad van hun laatst gemelde positie van gisteren. Toen zeide een radio-uitzending van Tananarive, dat een colonne 60 kilometer ver was. Gemeld wordt, dat Britse vliegtuigen hevige aanvallen hebben gedaan op de spoorlijn van Tananarive naar Antsirabe op 120 kilometer ten Zuiden van de hoofdstad. Geen inlichtingen worden verstrekt omtrent de voortgang van een andere Britse colonne, die uit het Oosten nadert (Londen, (AP) 22.9).

Het nieuws van vandaag.

De Britse luchtactiviteit was tamelijk beperkt in de afgelopen nacht tengevolge van het slechte weer boven het Europese vasteland. Uit de bekendmakingen van het Britse Ministerie van Luchtvaart blijkt echter, dat het bombardement van München een groot succes was en dat grote delen van de stad vernietigd werden.

De ontploffingen waren zo hevig, dat zij ver in Zwitserland konden worden gehoord, zodat moet worden verondersteld, dat de Britten hun nieuwe super-bommen van 4 ton gebruikten. Bizonderheden over de aanval worden uit Londen geseind.

De Duitsers kunnen Stalingrad nog steeds niet nemen en de Russische weerstand schijnt zelfs in omvang te groeien, niettegenstaande de nazies al maar verse troepen aanvoeren om de stad te veroveren. Russische tegenaanvallen worden herhaaldelijk ondernomen en het Russische communiqué zegt dan ook, dat de Russen in sommige sectoren voortgang maakten, terwijl elders de vijand werd afgeslagen.

Ook het communiqué van Berlijn spreekt van Russische „verlichtingsaanvallen" en verwoede straatgevechten (blz. 3). Verder wil Berlijn zich niet uitlaten over de slag bij Stalingrad nadat men reeds meer dan een week geleden had beweerd, dat de verovering van de stad een quaestie van enkele uren was.

De Russische kanonnen vuren nu ook van de Oostelijke oever van de Wolga en brengen reusachtige verliezen toe aan de aanvallers. Moskou zegt, dat in de stad zelf niet alleen om elk plein, elke straat of elk gebouw wordt gevochten maar ook om elke kamer en elke trap. De berichten zijn het er allemaal over eens, dat de slag om Stalingrad zijns gelijke niet kent. Beide partijen weten van hoeveel belang de strijd is. Als Stalingrad valt zou Japan in Siberië kunnen aanvallen en zouden de Duitsers hun volle gewicht op de Caucasus en het Midden-Oosten kunnen werpen.

Indien de Duitsers thans falen zou het misschien niet zo zeer nodig zijn, dat de Geallieerden dit jaar nog een tweede front openen. Duitsland zou de oorlog hebben verloren......

Dat de Geallieerden hier echter niet op rekenen blijkt wel uit de verklaring, die Donald Marr Nelson, Voorzitter van de Noordamerikaanse Oorlogs Productie Raad, te Kansas City aflegde. Nelson zeide, dat de levensstandaard omlaag moet en dat de burgers zich zullen moeten tevreden stellen met het allernoodzakelijkste (blz. 1).

Er is blijkbaar weer wat te doen met Finland en men vraagt zich af of dit land de oorlog nog kan voortzetten. De Finse Gezant in Washington heeft Zaterdag verklaard, dat Finland de strijd wil staken, indien zijn veiligheid verzekerd worde. Cordell Hull deelde op een persconferentie mede, dat hij de situatie bestudeert en men verwacht, dat hij spoedig een verklaring zal afleggen.

Zo men weet heeft het Noordamerikaanse State Department al op 18 Augustus 1941 aan den Finsen Gezant medegedeeld, dat de Sovjet-Regering bereid is onderhandelingen te openen voor het sluiten van een vrede met Finland. Later had Hull toen medegedeeld, dat hij wachtte op wat de Finse Regering zou doen.

Nu het Duitse slagschip „Tirpitz" op zee is verwacht men spoedig een zeeslag op de Atlantische Oceaan. Een AP-correspondent in Londen seint hierover, dat mogelijk de nieuwste Britse slagschepen zijn uitgezonden om de „Tirpitz" op te sporen. Ook brengt men het uitvaren van de „Tirpitz" in verband met Duitse aanvallen op een Geallieerd convooi, dat naar Rusland voer.

V... — WEST END —
DINSDAG 7 n.m. Einde v/d Super-Serie „UNIVERSAL"
„SEA RAIDERS"
Billy Halop — Huntz Hall — Gabriel Dell — Bernhard Punsly.
f. 1.— f. 0.50. f. 0.25. Geen kinderen.
9 n.m. „SWING IT SOLDIER".
Ken Murray — Frances Langford — Skinnay Ennis & Band.
f 1.— f. 0.50. — f. 0.25. — Geen kinderen [4095

Duitse opmars in Rusland steeds trager.

Stalingrad wordt met succes verdedigd.

RUSSISCHE KANONNEN AAN DE WOLGA IN ACTIE.

WILLKIE IN RUSLAND.

Wendell Willkie, die Zondag te Moskou aankwam na Russische fabrieken en collectieve boerderijen bezocht te hebben, verklaarde, dat hem ongeveer 50 keer vragen gesteld werden omtrent een tweede front. Hij zeide: „Ik wens hier een hoop dingen na te gaan." Hieraan voegde hij toe van plan te zijn Stalin een schriftelijke boodschap van Roosevelt te overhandigen en dat hij reeds had gevraagd om het front te mogen bezoeken. Hij zeide van mening te zijn, „dat het front van Stalingrad even goed een Amerikaans en Brits front is als een Russisch front".

Willkie zeide geen vermindering te hebben gevonden in de geest of de oorlogsinspanning in Rusland in zijn gesprekken met zoveel personen als mogelijk was gedurende zijn rondreis.

Willkie zeide ook met zoveel mogelijk personen in en rond Moskou te willen spreken. Hij zeide, dat de Russen de hulp appreciëren, die zij van de Verenigde Staten en Groot Brittannië ontvangen „maar dat zij niet geloven, dat onze hulp voldoende is geweest".

In antwoord op vragen betreffende een tweede front verklaarde hij: „Zij geloven, dat het soort hulp is waarop zij recht hebben. Een tweede front is haast een symbool voor hen geworden" (Moskou, (AP) 21.9).

Wendell Willkie deelde mede te hopen een lange, onomwonden, openhartige bespreking met Stalin te zullen hebben. Roosevelts vrijwillige boodschapper had ook een afspraak met Molotov (Moskou, (AP) 21.9).

STALINGRAD HOUDT.

Eddy Gilmore seint uit Moskou:

Op de 29e dag van de belegering van Stalingrad wapperde de Rode vlag nog boven de Wolgastad temidden van een slag, die in deze oorlog misschien zijn gelijke nog niet heeft gehad. „Pravda" gaf een overzichtelijk beeld van de „aanvallen die nooit ophouden". Gevechten van man tegen man hebben plaats op de pleinen, op kruispunten van straten en in de huizen. Terwijl de bommen neerregenden op de Sovjet-posities en Duitse langeafstandskanonnen granaten slingerden in het hart van de stad bestreden de manschappen van het Rode leger de indringers met geweerkolven, bajonetten en kogels.

Een bericht zeide, dat de soldaten niet alleen vochten om huizen en erven, doch voor elke verdieping, voor elke gang en voor elke trap. „Pravda" verklaarde hoe de Duitsers met verse troepen en tanks zich een weg sloegen in meer straten, doch dat verwoede Russische tegenaanvallen hen terugdreven.

„Izvestia" legde er de nadruk op, dat de Duitse commandanten, niettegenstaande de reusachtige verliezen, nog meer troepen aanvoerden voor een opnieuw beraamde aanval met het doel door te drijven naar de objecten in de stad. De berichten vertelden herhaaldelijk hoe het Rode leger mortiervuur afgaf op de fascisten op de toegangswegen van de stad.

De militaire leiders in Moskou brachten hun mening tot uitdrukking, dat de grote Russische kanonnen in de Duitse gelederen vuren van geschikte posities aan de Oostelijke oever van de Wolga evenals van posities in en rond de stad.

Gevangenen grote bevestigden de berichten omtrent grote Duitse verliezen. Een gevangene van een Duits spoorwegbataljon zeide, dat zijn groep 65% in de slag verloor.

Vele gewonden en anderen werden naar achteren gezonden om zich te hergroeperen, doch nieuwe strijdkrachten werden steeds ingezet. Er is niets om aan te tonen, dat de Duitsers thans niet evenveel mannen hebben, die Stalingrad aanvallen, als op enige andere tijd gedurende het beleg. „Izvestia" zeide, dat de Duitsers collectieve boeren, vrouwen en kinderen opspoorden en hen op een plaats voor de troepen uitjoegen. Door een stoutmoedige manoeuvre zouden Russen met submachinegeweren echter de burgers van de soldaten gescheiden hebben en de Russen hebben gered.

De Duitsers wierpen divisies met nieuwe kracht in de strijd om het gebied van Mozdok diep in de Caucasus waar zij pogen op te rukken naar de olievelden van Grozny, doch geen grote successen werden gemeld. „Izvestia" zeide, dat een gepantserde trein 10 tanks vernielde en nieuwe troepen aanvoerde. In een andere sector bezetten Russische infanteristen en tanks nieuwe gunstiger gelegen posities. Op een andere plaats drong de Sovjet-infanterie door naar een knooppunt van vijandelijke posities. Nog andere tanks van het Rode leger deden met succes een flankaanval.

„Izvestia" zeide, dat de treinen met goede resultaten opereren.

Het blad meldde, dat het Rode leger steeds meer aanvallen doet in het gebied van Voronesj en ten Noorden van de stad oprukt. De fascisten deden 8 tegenaanvallen met 20 tanks en poogden de verloren linies te heroveren, doch faalden. Een gevangene zeide, dat de Duitsers of de 7ste divisie verdrievoudigd hebben. Deze arriveerde op 28 Juni aan het Voronesj-front en verloor 80% van haar manschappen (Moskou, (AP) 22.9).

RUSSISCH MIDDAGCOMMUNIQUÉ.

Het Russisch middagcommuniqué luidt als volgt: „Gedurende de nacht van 21 op 22 September bestreden onze troepen den vijand in de gebieden van Stalingrad en Mozdok. Geen belangrijke veranderingen vonden op andere fronten plaats. In het gebied van Stalingrad hebben de gevechten voortgang. Onze eenheden sloegen verschillende vijandelijke aanvallen af en maakten in sommige sectoren voortgang. Russische artilleristen en mortieren-kanonniers vernielden 10 Duitse tanks en 48 vrachtauto's met voorraden.

2 Artillerie-batterijen brachten 6 vijandelijke artillerie- en 7 mortierenbatterijen tot zwijgen.

De manschappen van een garde-afdeling ruimden in koppige gevechten meer dan 400 Duitsers op en vernielden 3 tanks en 2 pantserwagens. In het gebied van Mozdok leverden de Sovjet-troepen felle gevechten tegen de Duitse troepen. In een sector viel de vijand onze gefortificeerde posities aan met tank- en infanterie-strijdkrachten. 5 Duitse tanks werden in brand gezet of ontwricht. In een ander sector veroverden de troepen de Hitleristen ten koste van hevige verliezen een hoogte en een bewoonde plaats.

Aan het Westelijke front vonden gevechten plaats om een bewoonde plaats.

Onze eenheden braken in de vijandelijke posities door en drongen den vijand terug. De Hitleristen openden een tegenaanval, doch werden teruggeslagen met hevige verliezen. Meer dan 200 vijandelijke doden werden op het slagveld gelaten. Wij veroverden 6 mortieren en verschillende machinegeweren. Er werden ook gevangenen gemaakt.

Een detachement van Byelorussische guerilla's vernielde in gevechten van een week 35 spoorwagons met troepen, 27 ammunitie-vrachtauto's en veel ander materiaal (Moskou, (AP) 22.9).

Nederland.

Verjaardag van H. M. de Koningin in New York.

[Speciale correspondentie uit New York].

Ter gelegenheid van de verjaardag van H.M. de Koningin werd op 30 Augustus jl. een Heilige Mis opgedragen in de voor dit doel ter beschikking gestelde R.K. Kerk van de Onnozele Kinderen, om Gods bijstand af te smeken over Hare Majesteit in de taak welke zij in deze moeilijke tijden te vervullen heeft. In het priesterkoor waren tegenwoordig Monseigneur Nelson, president van het St. Joseph Seminarie, Dunwoodie en Monseigneur G. C. Dineen, pastoor van de Onnozele Kinderen. De H. Mis werd opgedragen door den Zeereerwaarden Heer J. Lambert M. Erkens, S.M.A., Rector van het Noviciaat der Auxiliatricen, Chappaqua, New York. De predicatie werd gehouden door den Zeereerwaarden Pater Jacob van der Veldt, O.F.M. die in verband met de talrijk opgekomen Amerikanen zijn toespraak niet in het Nederlands maar in het Engels hield.

Dear Compatriots. American friends of our country:

We are gathered here this morning to celebrate in humble prayer the birthday of her whom we Hollanders consider — at the present time more than ever — as the symbol of our national unity, the Queen of the Netherlands.

If there is anything in the character of our Queen which nobody, not even her enemies, would dare to doubt, it is her highly developed sense of morality. This characteristic I will endeavour to bring out in bold relief by contrasting it with the immorality of her enemies.

It is a remarkable and sad phenomenon of the present time — in which the scum has established itself in power — that the terms „morally good" and „morally bad" are being so shamelessly misused. Many terms seem to acquire a different meaning, or — what is worse — they are used in an altogether opposite sense. So often it happens that deeds or acts, which are simply bad, are designated by a term that is supposed to cover their naked vileness and render them harmless or even good. This modern habit of coining nice words for ugly things is practised all over the world, but in all truth we may say that our enemies, white and yellow, beat the record.

This is especially true for the man who is the main enemy of our country; the man whose name to pronounce in this holy place would almost sound like a sacrilege. To this self spawned prince of darkness applies the word of S. Paul (II Tim. 3.5): „Having an appearance indeed of godliness, but denying the power thereof".

I. The morality of our enemies is Machiavellistic: the morally good is only that which is good and useful to the state. Their real good is the state, blood and soil — and on this assumption they build up their own code of morality. And the main rule of that code is that might is right.

What they call the deepest dictates of conscience are merely the stirrings of blind instinct and arrogant pride. They talk of providence and of direct intervention of heaven, but heaven only knows what they mean by these words.

They loot the conquered peoples; they steal their crops; rob them of their livestock and fuel and clothing, — and call it justice, because it is useful for their own land.

We all know the slogan, glibly repeated, of German faithfulness, but what else does it cover nowadays but faithless breach of promise. German faithfulness!! The whole world rocks with scornful laughter, and hell itself sneers at the world.

What they term co-prosperity or new order or living space is in reality oppression, slavery, torture, hell.

That which all right-minded people call high treason, is designated with the innocent looking word of collaboration.

When undefended cities like Rotterdam, are cowardly destroyed and tens of thousands of innocent men, women and children are killed in the blazing ruins, the shameful act is called a powerful sign of German strength, — but when in that same city the starving people in legitimate self-defence wreck an enemy freight-train full of stolen goods, such an act is called terrorism.

And when afterwards, in retaliation, thoroughly innocent people who had nothing to do with the wreckage, are shot cold-bloodedly as hostages, then our enemies are again ready to find a word to justify their most brutal, most inexcusable, most perfidious, foulest murder of this whole area of brutal cruelty", (as Hendrik W. van Loon termed it with legitimate indignation) and they call it collective responsibility. In their captious shrewdness, however, to find justifying words they forget that this term „collective responsibility" is a dangerous boomerang, because it makes also the entire German people responsible for the cruelties of their leaders.

But enough! All this is no morality; it is not even the morality of the tiger which assails its prey because it cannot do otherwise; it is not even immorality...... It is the perversion of immorality.

What the enemy calls virtues, our religion, H. scriptures, tradition and common sense, call vices. No one has expressed this better than one of their own writers (Holderlin): „The virtues of the Germans are a splendid evil and nothing further."

Evil, however, my dear friends, remains evil and foul deeds remain foul deeds, no matter by what splendid terms they are called.

II. What then is morality? What is morally good, morally bad? An act is morally good when it is in conformity with the law of God and to right reason. An act is morally bad when it is opposed to the law of God and to righteousness.

Among the many men and women who, even nowadays, thank God, live up to the real standard of morality, we are proud to count as one of the very first, our beloved Queen of the Netherlands. She is the strong woman of whom Solomon sings: a woman who disgraces many strong men. Strong she is, because of her faith in God and in Jesus Christ. Her strength does not originate from hatred or brutal force, but from a deep conviction of right and duty. With Isaacs she can say to our enemies in the East and in the West: „Your ways are not my ways."

For our Queen words like justice, honesty, love of country, faithfulness, courage, strength, mean just what they mean and ever have meant from time immemorial, — but also words like evil, vileness, treason, unfaithfulness, breach of promise, retribution and reckoning, keep for her their old and terrible meanings.

My dear compatriots, we are all deeply convinced that our national character shows quite a few ugly, dark spots, but we thank God that there are also bright sides to it. And we also know that our Queen is the personification of that which is good and noble in our character.

Our Queen is the brilliant example of womanly, nay manly, steadfastness in all adversity; the dynamite force of indomitable resistance, loyalty to the fatherland, honest sincerety, faithfulness to the given word, stalwart energy, love for peace but also hatred against all that is low and vile, fair simplicity, unshakeable confidence in the righteousness of our cause and our victory.

Thus you rise before our admiring eyes, and before the eyes of all right minded people, only leader of our dear country.

Thus you shall go down in history as have so many of your ancestors: a great character who worked only for the good of your and our land in the darkest hour of its existence. Time, that acid which separates the genuine from the spurious, will show you a woman immeasurably stronger than the man who opposes you.

Dear Friends, for every King, every ruler, every leader there will some day arise the hour in which he must give an account of his reign. Before mankind and before God he is to answer the question: „What hast thou done with thy people?"

Upon this question the leader of our enemies, to whom the gift of speech seemed to be granted, will then stand speechless. But the peoples whom he tried to conquer — in vain — and the millions of his own people whom he has driven into death, will give a terrifying answer.

For our Queen, 70 millions of grateful subjects will arise and with a thunderous unanimous voice they will proclaim: She was wise and just and good, and blessed be her name, for she did what is right in the eyes of God and man.

And today these same 70 millions surround your throne and look up to you, Queen of the Netherlands and Empress of the Indies, and bless you with the words of the Bible in which you always believed and which has been the inspiration and the guide of your life — they bless you with these inspired words (Numbers 6,23-26): „The Lord bless thee and keep thee. The Lord shows his face to thee, and have mercy on thee. The Lord turn his countenance to thee and give thee peace."

That God may bestow this blessing upon our Queen, we will pray.

Een woord van biezondere dank en hulde moet worden gebracht aan het Koor gevormd uit de leerlingen van het Groot Seminarie in Dunwoodie hetwelk niet alleen Gregoriaanse gezangen maar ook het Amerikaanse en het Nederlandse volkslied op voortreffelijke wijze ten gehore bracht. Zij hebben hierdoor aan de indrukwekkende plechtigheid een zeer biezondere en door alle aanwezigen zeer gewaardeerde noot gegeven.

De Heer T. Elink Schuurman, Consul-generaal der Nederlanden woonde namens Dr. Alexander Loudon, Ambassadeur der Nederlanden, de goed bezochte plechtigheid bij. Voorts waren aanwezig de Heer Wilbeforce namens den Britsen Consul-generaal, den Heer Speekenbrink van de Shipping Mission en den Heer Edward von Saher van de Nederlandse Kring.

Na afloop van de dienst verenigden zich de Nederlandse Katholieken aan een noenmaal ten huize van den Heer en Mevrouw Von Saher.

Het was jammer, dat de distributie van de uitnodigingen op de Nederlandse Koopvaardij Vloot buitengewoon veel te wensen overgelaten heeft, zodat vele Katholieke schepelingen pas later hoorden, dat deze Heilige Mis had plaats gevonden waaraan zij buitengewoon gaarne hadden deelgenomen. Daarom werd later aan boord van een van de grote Nederlandse schepen nog een Mis gelezen.

FRATER PASCHALIS †

Gisteravond ontving Frater Maria Radulphus, de Missie-overste der Fraters, een radiogram uit Suriname, met de mededeling, dat Frater Maria Paschalis Hageman is overleden.

Frater M. Paschalis bereikte de leeftijd van 79 jaar en was reeds sinds 1908 werkzaam in Suriname. Hij was een zeer markante figuur, die in de loop der jaren zeer verschillende bestuursfuncties bekleedde.

Hij ruste in vrede.

DE ZUIDHOLLANDSE GIJZELAARS.

De Gouvernementspersdienst deelt mede:

Tot nu toe zijn alleen de lijsten der Noordhollandse en Limburgse gijzelaars door ons ontvangen en gepubliceerd. Thans is de lijst der Zuidhollandse gijzelaars te Londen ontvangen en deze ons per luchtpost naar Curaçao gezonden, zodat zij een dezer dagen hier in de pers gepubliceerd zal worden.

Telegrafisch werden alvast enige namen medegedeeld: prof Dr. Joannes A.J. Barge, hoogleraar te Leiden en oud (r.k.) Eerste Kamerlid; Mr. Th. Calkoen, oud-administrateur van het departement van justitie; Mr. Dr. Adolf M. Joekes, vrijzinnig-democatisch Tweede Kamerlid; Dr. G. Scholten, raadsheer in het Haagse Gerechtshof; Dr. Jacob A. de Wilde, oud-minister van justitie; oud-minister J.A.M. van Burren; Franciscus L.O. Nivard, oud-wethouder van Rotterdam; prof. Ingenieur Willem Schermerhorn (Delft); prof. Hendrik Kraemer (Leiden); prof. L.J. van Holk (Leiden); en ook...... Henri Nolles, de bekende goochelaar.

GEEN CADEAUX BIJ KOMENDE „BLIJDE GEBEURTENIS".

Prinses Juliana heeft de wens geuit, dat Nederlanders, waar ter wereld zij ook zijn, Haar geen geschenken zullen geven voor de komende blijde gebeurtenis. De Prinses wenst, dat iedere manifestatie in dit verband de vorm aanneme van onmiddellijke bijdrage aan de Nederlandse oorlogvoering en aan organisaties, die de Nederlaadse zaak bevorderen.

DE AMSTERDAMSE BEURS EN DE RAF.

Telkens wanneer de Raf een grote aanval op Duitsland doet stijgen de koersen der niet-Duitse aandelen op de Amsterdamse beurs, die op deze wijze is geworden tot een barometer van de Nederlandse hoop op bevrijding.

Een onlangs plaats gehad hebbende snelle prijsrijzing heeft de Duitsers zo vertoornd gemaakt dat zij besloten de barometer kapot te smijten. Er is namelijk een decreet verschenen dat normale aandelenhandel verhindert. Officiële koersen zijn vastgesteld voor alle papieren, koersen die ver beneden de laatst-geldende liggen. Wanneer de koersen een half procent boven de officiële — vastgestelde stijgen houdt de handel automatisch op. Welke gevolgen dit heeft is duidelijk. Op Dinsdag 15 September bijvoorbeeld bedroeg de handel aan de Amsterdamse beurs niet meer dan ƒ 3.000.000. De officiële koers voor Koninklijke's is vastgesteld op ƒ 280 tegen een vrije koers van ƒ 400 de week voor dit decreet was afgekondigd. Unielever respectievelijk 175 en 230.

VAN AMSTERDAM NAAR AMSTERDAM.

De burgemeester van het Noordamerikaanse stadje Amsterdam (in de staat New York) heeft per radio het woord gericht tot de stad Amsterdam in Nederland. De text van burgemeester Arthur Carters korte, doch treffende rede luidt:

„In dit jaar onzes Heren 1942 zendt de vrije stad Amsterdam in de nieuwe wereld zijn groeten aan de geknechte stad Amsterdam in de oude wereld. Het is met onbegrensde bewondering, dat wij getuigen zijn van de moed, waarmede gij uw last van ellende onder as-heerschappij draagt en wij bidden, dat God in Zijn goedertierendheid de dag verhaaste, dat vrede en geluk zullen worden teruggegeven aan het volk van zulk ontembaar ras. Wij zijn er trots op, dat onze stad naar de uwe is genoemd en wij hopen, dat de geschiedenis zal getuigen van het feit, dat wij ons dezer ere waardig hebben getoond. Wij hopen en wensen onvoorwaardelijk, dat alle in de verdrukking levenden spoedig zullen worden bevrijd van het juk des verdrukkers en van de tyrannie van den vijand".

DUITSE PENETRATIE OVERAL.

De Rheinmetall Boersig A.G. te Berlijn heeft belangrijke belangen verkregen in het Nederlandse N.V. „Werkspoor". Dit is een voorbeeld te meer van de Duitse indringing in het Nederlandse zaken- en industriële leven. Waarschijnlijk hebben de Duitsers zich van een derde gedeelte der werkspoor-belangen meester gemaakt.

ROXY HEDEN 7 uur **Errol Flynn** They Died with Their Boots On. ENTREE: 100|50|25. GEEN KINDEREN.
Heden 9 uur THE LIFE OF EMILE ZOLA Paul Muni als ZOLA, Erin O'Brien-Moore als NANA. Entree: 100|50|25 [Short: The Raf in Action] Geen kinderen.
WOENSDAG [ENGANCHE] BRIGHAM YOUNG. (4095)

CINELANDIA HEDEN, DINSDAG 22 SEPTEMBER, om 8 uur DE GROOTE COWBOY FILM
RAINBOW OVER THE RANGE
TEX RITTER
De populairste artist in zijn genre Speelt en Zingt de hoofdrol. Dát is een film voor hen, die van actie, spanning en durf houden. Entree: 100|50|25. [Short: 'n Mijnenlegger in Actie.] Geen kinderen
Woensdag, Oliver Hardy en Stan Laurel: GREAT GUNS. (4097)

N.V. Botica Juliana.
JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING te houden op 6 dezer, om 2.30 p.m. in het kantoor Breedestraat (P) No. 20.
Willemstad, 22 Sept. 1942.
De Directeur,
F. G. MENSING.
4099

RECEPTIE
Zijne Excellentie de Gouverneur van Curaçao stelt zich voor op Donderdag 24 September 1942 van half vijf tot zes uur een receptie te houden ten Gouvernementshuize ter gelegenheid van het bezoek van Zijne Excellentie J. T. FURSTNER, Minister van Marine.
Kleeding: wit.
DE ADJUDANT VAN Z.E. DEN GOUVERNEUR,
E. van de Laarschot.
4100

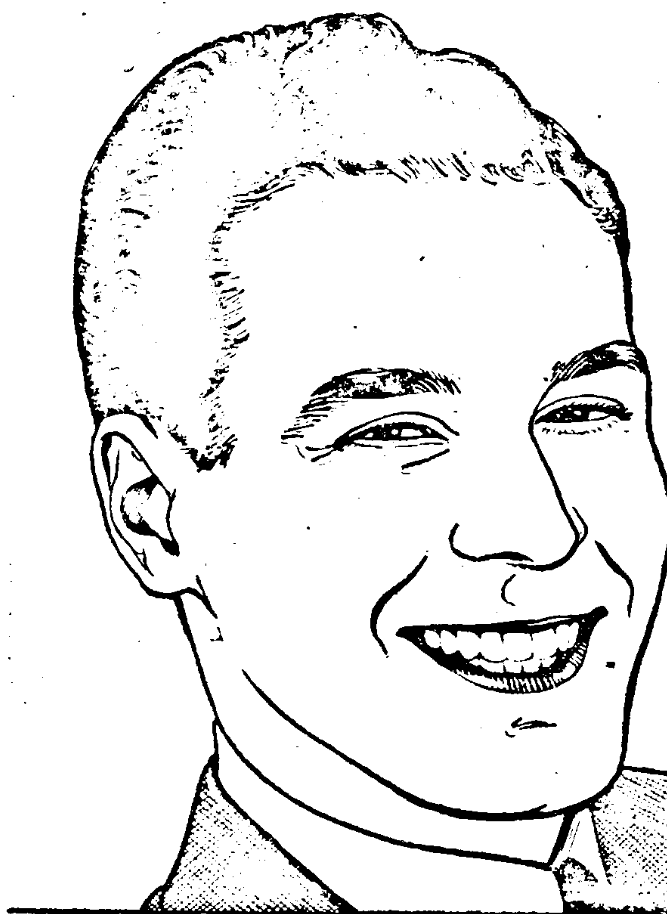
RUM YBARRA
Eens geprobeerd...
Altijd begeerd.
W. I. M. C. O.
alleenvertegenwoordigers.
4101
Madurostraat 11—13 Telefoon 2198

Te Huur Gevraagd.
Hollandsche Dame zoekt 2 ongemeub. kamers zonder pension. Brieven onder letter "C" bureau van dit blad. 4098

EIST Shell Retinax Grease Voor Chassis-Smering.
4103

Gisterenavond overleed na een langdurig en geduldig gedragen lijden onze innig geliefde echtgenoot en zorgzame vader, de heer
Frans Hendrik Patenburg
in den ouderdom van 42 jaar.
HIJ RUSTE IN VREDE.
G. J. PATENBURG—BAKKER
SIENTJE
FRANS.
De begrafenis zal hedenmiddag plaats vinden op het Prot. Kerkhof Roodeweg.
Vertrek van het St. Elisabeths Hospitaal om 4.30 uur n.m.
4103

DE COLGATE GLIMLACH BIJ DEN ECHTGENOOT.

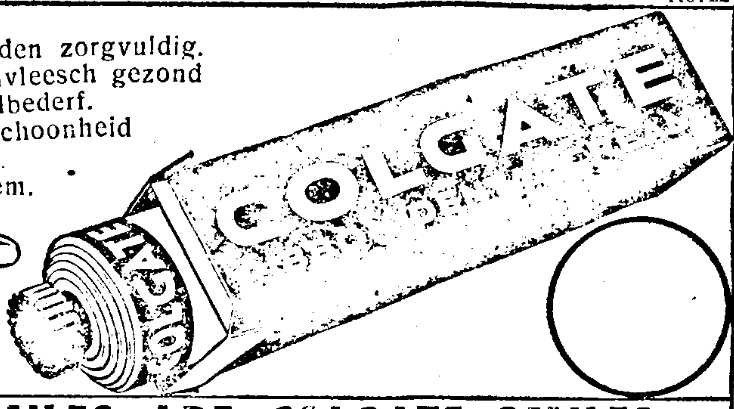

Bij het kiezen van het meisje uwer droomen, laat niet uw Slechte Adem uw succes verstoren.

Gebruik Colgate — de tandpasta, die uw *adem* zuivert bij het reinigen van uw tanden.

Colgate reinigt de tanden zorgvuldig en... helpt onmiddellijk tegen slechte adem.

Het schuim van Colgate, dat de nieuwe ingredienten bevat, dringt overal door en verwijdert bacterien en voedselresten.

SWEETER SMILES ARE COLGATE SMILES

Curaçao.

GROET VAN KATHOLIEK CURAÇAO AAN KATHOLIEK NEDERLAND.

Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. Petrus Innocentius Verriet O.P., Apostolisch Vicarius van Curaçao, heeft de volgende rede gehouden tot Katholiek Nederland die op een grammofoonplaat is opgenomen en te Londen door Radio Oranje zal worden uitgezonden:

Dierbare Geloofsgenoten in het Moederland,

Katholiek Curaçao herdenkt op 20 September op plechtige wijze het feit, dat honderd jaar geleden de Katholieke Missie verheven werd tot Apostolisch Vicariaat en dat de grote Nederlander, Mgr. Martinus Niewindt, de Vader van ons Volk, de onverschrokken verdediger van zijn rechten, — de grondlegger van het volksonderwijs, bekleed werd met de Bisschoppelijke waardigheid.

Geheel Katholiek Curaçao, — wij allen, Bisschop, Priesters, Religieuzen en Volk, brengen U op deze gedenkwaardige dag onze hartelijke groeten en mede onze innige dank. Meer dan ooit zijn wij ons op deze dag bewust van de ere-plicht van dankbaarheid, die op ons rust jegens Katholiek Nederland. Want Katholiek Nederland heeft de Missie helpen opbouwen, geestelijk en stoffelijk. Het zijn Nederlandse Bisschoppen, — en sinds het jaar 1870, speciaal Dominicaanse Bisschoppen, — die de leiding hebben gegeven bij de organisatie en de opbouw van het kerkelijk leven, en het Christelijk beschavingswerk.

Het zijn Nederlandse Priesters, die onder de leiding van hun Bisschop, gearbeid hebben en nog arbeiden, om het Christelijk beschavingswerk meer en meer uit te breiden en het godsdienstig en zedelijk leven van ons Volk steeds hoger op te stuwen. Nederlandse Zusters, — met inlandse Zusters aan haar zij — wijden zich, met onvergelijkelijke en nooit genoeg te waarderen ijver en liefde, aan het zo schone en verheven werk van de opvoeding der jeugd; — aan de zorg en de verpleging van onze lijdende broeders en zusters, — ook van de arme melaatsen.

Het zijn Nederlandse Fraters en Broeders, die zich elke dag opnieuw, met onvermoeide ijver geven aan de opvoeding en het onderwijs. En heel dat mooie en verdienstelijke werk van Christelijke Charitas wordt gedragen en bezield en vruchtbaar gemaakt door hun hoogstaand religieus leven. De weldaden, die Katholiek Curaçao van Katholiek Nederland ontvangen heeft, zowel geestelijke als stoffelijke weldaden, — en de dank, die zij daarvoor verschuldigd zijn, is zo groot dat alleen de Goede God, U, dierbare geloofsgenoten in het Moederland, naar waarde daarvoor belonen kan. En God zal U belonen. Wij zullen doen wat wij kunnen. Wij weten dat er ontzaggelijk veel geleden wordt in ons goede Moederland, — veel meer dan wij beseffen of bevroeden kunnen. En God weet, wat een lijden U nog te wachten staat. Maar ook weten wij, dat het krachtig geloof en het onwrikbaar vertrouwen op God, dat steeds het Nederlandse volk gekenmerkt heeft, — en dat in dagen van strijd en beproeving zijn steun en schutse geweest is, ook nu, in deze tijden van zware beproeving, zoals wellicht nog nooit over ons goede Vaderland gekomen is, onze dierbare en geheel het Nederlandse volk sterken zal.

Wij leven met u mee; — wij lijden met u mee; — Katholiek Curaçao bidt, ja bidt elke dag, veel en vurig, dat het den Goeden God behagen moge, om deze tijd van beproeving te verkorten en spoedig u allen weer te doen genieten van de weldaden van de vrede, — onder de leiding van Onze Dierbare en Beminde Koningin.

„ORA PRO PACE".

Op vriendelijk verzoek van verscheidene leden zal de wekelijkse aanbidding, te beginnen van 24 September af, voorlopig een kwartier vroeger gezet worden, dus om 17 uur.

Leden, probeert toch allen dit biduur voor de vrede zoveel mogelijk bij te wonen en spoort elkaar aan geen enkele maal te missen.

VERKEERSTELLING IS KLAAR.

Zes autobussen komen.

De Vervoercommissie deelt ons mede, dat de autocontrôle en de tellingen die de vorige week plaats vonden goed zijn geslaagd. Meer dan 90 procent der op Curaçao rijdende auto's meldde zich ter keuring aan. De commissie dankt de goede resultaten in de eerste plaats aan de in ruime mate verleende medewerking van het autorijdende publiek, maar daarnaast aan degenen die met de tellingen en contrôle waren belast. De burgerwachters, de C.P.I.M.- employees en de militairen hebben hun taak met opgewektheid en toewijding volbracht. Dat zij die lange warme dagen konden volhouden, dankten zij mede aan de goede zorgen van de Vrouwenorganisatie Curaçao, die voor lafenis en spijziging zorg droeg, aan de verfrissende giften van de Ritz en de Coca-cola fabriek en aan de distributie van dit alles door den Heer Fijnje en zijn helpers.

De commissie memoreert nog dat de Algemeen Militair Commandant een flink aantal militairen ter beschikking van de commissie stelde dat de politie de verkeerstellingen leidde en dat tenslotte de olie-directie belangloos zeer grote medewerking verleende door van de C.P.I.M. meer dan 20 employees onder leiding van den Heer Mali gedurende de gehele week aan de commissie af te staan.

Inmiddels is de omvangrijke arbeid verbonden aan de uitwerking der verzamelde gegevens ter hand genomen, waarna de commissie met spoed haar plannen zal ontwerpen. Zij kreeg zo juist de goede tijding dat de eerste zes autobussen spoedig op Curaçao verwacht mogen worden.

EEN MOOIE PLECHTIGHEID IN HET WATERFORT.

Zaterdagmorgen heeft in het Waterfort een plechtigheid plaats gehad ter ere van enkele manschappen, die uit Nederlands Indië ontsnapten en zich thans bij de Curaçaose heirscharen gevoegd hebben. Het was een blijk van waardering voor de moed en de vastberadenheid van deze Nederlanders, die ongeacht de tegenslagen, die zij ondervonden hebben, de strijd niet wilden opgeven tot de verloren gebieden heroverd zijn en de vijand is gestraft voor de laaghartige overrompeling.

Verschillende autoriteiten hebben aan de uitnodiging gehoor gegeven de gebeurtenis bij te wonen en ook aan persmensen werd vergunning verleend het gewoonlijk voor burgers ontoegankelijke gebied te bestreden.

Op het ruime fortplein stonden de manschappen van leger en marine opgesteld in dubbele rijen.

Officieren in helwitte uniformen stonden in één rij met de genodigden. De instrumenten van de muziekkapel der Militaire Politie schitterden in het felle zonnetje. Plots klonk een trompetstoot ...... bevelen klonken en kaarsrecht stonden de mannen in het gelid.

Even later arriveerde de Algemeen Militair Commandant met enkele stafofficieren en de muziek zette in met een vrolijke mars.

De inspectie der troepen vond plaats en soms stond de A.M.C. stil om zich met enkele mannen te onderhouden. Langs en tussen de rijen door ging het en geen enkele groep werd overgeslagen.

Hierna ging de A.M.C. midden op het plein staan voor de mannen uit Indië. Hen toesprekende herinnerde hij aan de lange en moeilijke reis, die achter de rug is. Familie, vrienden en kennissen werden achtergelaten in het land, dat thans door den overweldiger bezet is. Gij moet echter Uw zenuwen in bedwang houden. De oorlog bestaat niet alleen in vechten maar ook in verdragen en het passief vervullen van Uw taak.

Een schoon voorbeeld in deze verdraagzaamheid geeft thans het volk in Nederland en in Oost Indië. Als wij dat voorbeeld voor ogen houden zullen wij ons beter in bedwang weten te houden.

Velen uwer zijn nog jong en in opleiding. Wij zullen trachten met de beschikbare middelen uw opleiding voort te zetten en te voltooien.

Wij staan hier op Nederlands grondgebied en de Vaderlandse driekleur wappert boven onze hoofden. Wij beseffen thans wat het zeggen wil in vrijheid te leven...

Wijzende op de krachtige houding van Hare Majesteit de Koningin eindigde de A.M.C. zijn toespraak met de uitroep „Leve de Koningin!!" en uit alle kelen klonk het gejuich op.

Zich richtende tot de genodigden dankte de A.M.C. voor de belangstelling, die men toonde. Hij wees erop, dat de Marine in geheimzinnigheid opereert, maar dat deze zich niettegenker — zal voor de mannen een grote belangstelling. Dit — zo zeide de spreker — za voor de mannen een grote morele steun zijn.

Ook tot de persmannen werd een woord van dank gericht met enkele hartelijke woorden en zelfs kwam de A.M.C. de aanwezige vertegenwoordigers der plaatselijke bladen speciaal de hand drukken.

Hiermede was de plechtigheid afgelopen en gingen de aanwezigen uiteen.

DR. HUBERTUS J. VAN MOOK.

Een heel vreemde vergissing is gisteren in de courant terecht gekomen. Van Mook werd minister van Economische Zaken genoemd. Hij is het natuurlijk van „Koloniën".

Ik moet werken zonder rust.

De ene brief na de andere, 's morgens en 's middags: Ik hoor dat als ik mij niet goed voed ...., maar dank zij Toddy, ben ik toch gezond. Ik neem „Toddy" drie maal per dag. „Toddy" bevat vele elementen, die de hersenen, de zenuwen en het organisme stalen. Toddy is heerlijk en versterkt zonder U schade te berokkenen.

TODDY

TODDY bevat Vitaminen, Proteinen, Koolhydraten, IJzer, Calcium en Organische Fosfor.

C 7

BUITENLAND.

DE NOORDAMERIKAANS-FINSE BETREKKINGEN.

Cordell Hull liet op een persconferentie doorschemeren, dat hij spoedig een verklaring zou kunnen uitgeven over de Noordamerikaanse betrekkingen met Finland, de geallieerde van Duitsland in de oorlog tegen Rusland. Men vroeg Hull om commentaar te leveren in verband met de verklaring, die op Zaterdag door den Finsen Gezant Hjalmar Procope werd afgelegd, dat Finland de strijd wenst te staken zodra het een duurzame veiligheid kan worden verzekerd. Hull antwoordde, dat hij niet klaar is om een verklaring uit te geven, maar dat hij alle gezichtspunten van de situatie bestudeerde (Washington, (AP) 21.9).

GEALLIEERDE SCHEPEN NIET MEER NAAR ARGENTINIË?

Op een persconferentie over het gepubliceerde bericht uit Buenos Aires, dat de schepen van de Verenigde Landen geen afleveringen meer aan Argentinië zullen doen, verklaarde Hull, dat hij geen enkel soort inlichting omtrent een dergelijk bericht had. Toen hem gevraagd werd wat het doel was van het bezoek aan Washington van Admiraal Francisco Stewart, Voorzitter van de Argentijnse koopvaardijvloot, zeide Hull tot zijn toehoorders, dat Stewart naar Washington kwam om te confereren met de desbetreffende scheepvaart-autoriteiten over de handel, waarin Argentinië belang stelt en welke van belang zou kunnen zijn voor de Noordamerikaanse Regering.

Admiraal Stewart deelde aan de Associated Press mede, dat hij niets wist van een order, dat de koopvaardijschepen van de Verenigde Landen maar zover zullen gaan als Montevideo, waardoor het nodig zal zijn, dat de goederen voor Argentinië worden overgescheept. Admiraal Stewart verklaarde, dat zijn vloot thans niet gewikkeld is in dergelijke overschepingen en dat hij niet wist of dergelijke plannen overwogen worden (Washington, (AP) 21.9).

LUCHTAANVAL OP NANCY?

Uit Parijs wordt gemeld, dat 8 personen zijn gedood tijdens een Britse aanval op de omstreken van Nancy. (Vichy, (AP) 21.9).

VROUWEN EN KINDEREN UIT STALINGRAD VERWIJDERD.

Het Britse nieuwsagentschap zeide in een bericht uit Moskou, dat alle vrouwen en kinderen uit Stalingrad verwijderd werden en dat elke gezonde man onder de wapenen is en deel neemt aan de defensie van de stad (Londen, (AP) 22.9).

RUSSISCHE TEGENAANVALLEN.

De laatste berichten van het front deelden mede, dat de Russen krachtige tegenaanvallen deden bij Stalingrad. De Duitse troepen, die in de Noordwestelijke buitenwijken doordrongen, werden teruggeworpen (Moskou, (AP) 21.9).

RUSSISCHE ARTILLERIE IN ACTIE.

De radio van Parijs deeld mede, dat een verschrikkelijke Russisch artillerie-opmars van de Duitse troepen bij Stagordijnvuur op ongekende schaal de voegd, dat vele Russische kanonnen lingrad stuit. Hieraan werd toegevuren van de Oostelijke oever van de Wolga (Londen, (AP), 21.9).

DUITSE COMMUNIQUÉ.

Het Duitse Hoofdcommando gaf het volgende communiqué uit:

„Na moeilijk en met mijnen bezaaid terrein overkomen te zijn werden de steden Terek en Vladimirovka veroverd aan het Terek-front. In sommige districten van Stalingrad, welke de vijand op wanhopige wijze poogt te houden met behulp van nieuwe versterkingen, hebben heftige straatgevechten voortgang. Hernieuwde verlichtingsaanvallen op onze positie ten Noorden van de stad mislukten met verliezen voor den vijand. Nabij Saratov schoot de Luftwaffe een tankarsenaal aan de Wolga in brand. Ten Noord-Westen van Voronesj mislukten wederom verschillende vijandelijke aanvallen. Ook ten Zuid-Oosten van het Ilmenmeer en ten Zuiden van het Ladogameer werden herhaalde Sovjet-aanvallen verslagen met hevige verliezen door een geconcentreerd vuur van alle wapenen. De luchtmacht bracht op het Ladogameer een transportschip tot zinken. Een ander schip werd beschadigd en een patrouille-vaartuig in brand gezet.

Duitse vliegtuigen vochten gisteren bij niet ongunstige weertoestanden in de Dvinskaya-baai nabij Archangel tegen de rest van een groot Brits-Amerikaans convooi. 3 Koopvaardijschepen werden verschillende malen getroffen. In Noord-Afrika viel de Duitse luchtmacht vijandelijke strijdkrachten aan het El Alamein-front aan en in het Zuidelijke woestijngebied met bommen en machinegeweren. 4 Britse jagers werden bij luchtgevechten neergeschoten. In de periode van 2 tot 20 September verloor de Britse luchtmacht 189 vliegtuigen waarvan 46 zich boven de Middellandse Zee en Noord-Afrika bevonden. In dezelfde periode gingen 22 van onze eigen machines verloren in de strijd tegen Groot Britannië.

In de strijd bij Stalingrad hebben een Pommerse en een Oostpruisische gemechaniseerde infanterie-divisie op een dag 129 gepantserde sovjet-voertuigen vernield bij het succesrijk afslaan van krachtige vijandelijke verlichtings-aanvallen." (Berlijn, (AP) 21.9).

Het Duitse Hoofdcommando zeide, dat nog 3 schepen door nazie-vliegers werden getroffen uit een groot Noordamerikaans-Brits convooi, dat op weg naar Rusland was. Tevoren had men beweerd, dat 38 koopvaardijschepen met een totale scheepsruimte van 270.000 ton tot zinken werden gebracht en dat 6 vergezellende oorlogsschepen uit het convooi werden vernield of beschadigd. Het communiqué zeide, dat het laatste gevecht plaats vond in de Dvinskaya- baai nabij de Russische haven Archangel. (Er is geen bevestiging van deze beweringen uit enige Geallieerde bron) (Berlijn, (AP) 21.9).

MOLOTOV ONTVANGT WILLKIE.

De Russische Volkscommissaris van Buitenlandse Zaken, Viacheslaff Michailovitsj Molotov, heeft Wendell Willkie voor een bespreking ontvangen (Moskou, (AP) 21.9).

CANADESE TORPEDOJAGER VERLOREN.

De Canadese Minister van Marine Angus MacDonald maakte bekend, dat de Canadese torpedojager „Ottawa" tot zinken werd gebracht door een vijandelijke torpedo en 112 leden der bemanning werden gedood of vermist worden. Onder de vermisten bevinden zich de bevelvoerende officier, 4 andere officieren en 107 zeelieden. 76 Schipbreukelingen werden gered. De „Ottawa" is de derde torpedojager en het tiende schip, dat de Canadese marine sedert het begin van de oorlog heeft verloren. Commandant was Luitenant Commandant Clark Anderson Rutherford (Ottawa, (AP) 21.9).

4 DUITSE TRANSPORTSCHEPEN GETORPEDEERD.

De Sovjet-radio deelde mede, dat een Russische duikboot in de Baltische Zee 4 vijandelijke transportschepen tot zinken bracht met scheepsruimte van 42.000 ton. Ook een mijnenlegger werd tot zinken gebracht (Moskou, (AP) 21.9).

SCHIP VAN DE AS TOT ZINKEN GEBRACHT.

De Nieuwsdienst van de Royal Airforce deelde mede, dat een Brits vliegtuig op Donderdag een schip van 3000 of 4000 ton, dat geladen was met oorlogsmaterialen voor Rommel, tot zinken bracht. Op zijn minst een bom zou het schip getroffen hebben, dat ook werd aangevallen met machinegeweer- en kanonvuur (Caïro, (AP) 21.9).

DE „TIRPITZ" OP ZEE.

Noland Norgaard seint uit Londen:

Het bericht, dat het grote Duitse slagschip „Tirpitz" thans op de loer ligt langs de Russische convooi-route wierp de mogelijkheid op van een eerste grote zeeslag op de Atlantische Oceaan sedert het tot zinken brengen van de „Bismarck", het zusterschip van de „Tirpitz", 16 maanden geleden. Officieuze berichten deelden mede, dat de „Tirpitz", het grootste schip in Hitlers vloot, meer dan een week geleden uit zijn schuilplaats te Trondheim wegglipte, Hierbij maakte het schip gebruik van de herfstmist en de 12-urige duisternis, die thans heersen over de Noordelijke zeeën. Officieel wordt niets gezegd over de vraag of de „Tirpitz" zou kunnen hebben deelgenomen aan de slag, waarin de Duitsers beweerden, dat hun duikboten en luchtmacht 38 van de 45 Britse en Noordamerikaanse koopvaardijschepen tot zinken brachten uit het grootste Geallieerde convooi, dat ooit naar Rusland werd gezonden.

Hoewel deze beweringen waarschijnlijk als gewoonlijk overdreven zijn, brachten officieuze kringen de mening tot uitdrukking, dat de Geallieerde verliezen zwaar zouden kunnen zijn.

Met het oog op de onthulling van Zondag door A. V. Alexander Eersten Lord der Admiraliteit, dat de verliezen van Groot Britannië in slagschepen zijn goedgemaakt, is het mogelijk, dat de Koninklijke Marine een of meer nieuwe slagschepen heeft gezonden om jacht te maken op de „Tirpitz". Alexanders verklaring werd uitgelegd als te kennen gevende, dat de nieuwste slagschepen van de vloot, de „Anson" en de „Howe" gereed zijn voor actie. Beide zijn 35.000 ton groot en worden beschouwd als in staat het hoofd te bieden aan alles wat drijft. De „Tirpitz" zelf wordt door de Duitsers opgegeven als 35.000 ton, doch de Britten zeggen, dat het 40.000 ton of meer is (Londen, (AP) 21.9).

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Washington:** Toen hem op een persconferentie gevraagd werd of de Japanners grote vloot- en andere strijdkrachten zouden werpen in nieuwe pogingen om de mariniers uit de Salomonseilanden te verdrijven, zeide Secretaris Knox, dat de voorspellingen omtrent een dergelijke actie goede grond hebben om dat aan te nemen. Hij verklaarde: „Wij opereren op die basis, het zou een dwaze vermetelheid zijn om anders te doen."

— **Berlijn:** Het DNB zeide, dat volgens bekendmaking van de Bulgaarse Generale Staf niet-geïdentificeerde vliegtuigen zich in de afgelopen nacht boven verschillende delen van Bulgarije bevonden. Ook boven Sofia verschenen er vliegtuigen. Het luchtalarm duurde hier 90 minuten.

— **Vichy:** De dood wordt gemeld van Admiraal Richard, die het bevel voerde over de Franse vloot in de slag van Mers el Kebir tegen de Britten in Juli 1940.

— **Londen:** Het Britse nieuwsagentschap zeide, dat de Duitse radio een Russische doorbraak heeft gemeld door de Duitse posities op twee punten ten Zuiden van Rzhev. De radio voegde hier echter aan toe, dat de Russische troepen thans door de nazies omsingeld zijn.

— **Berlijn:** De Duitse Generaal Walther von Luettwitz overleed op 84-jarige leeftijd. Hij was Stafhoofd voor Kroonprins Friedrich Wilhelms leger in Wereldoorlog I.

— **Berlijn:** Het Duitse Hoofdcommando beweerde, dat nog meer gefortificeerde blokken van huizen in Stalingrad zijn veroverd na heftige gevechten van man tegen man. Verschillende honderden Russen zouden zijn gevangen genomen. Het Duitse communiqué zeide, dat de stad Dieskoje aan het Caucasusfront werd bestormd en veroverd toen de Duitse troepen de Russische defensiering doorbraken tussen de rivier Kuban en de Caspische Zee. (Dit is klaarblijkelijk in het gebied van Vladimirovka op 145 kilometer ten Noord-Westen van Grozny en op ongeveer gelijke afstand van de Caspische Zee. Gisteren werd de verovering van Vladimirovka door de Duitsers gemeld).

— **Londen:** Slechte weersomstandigheden boven het vasteland beperkten de activiteit van de Royal Airforce in de afgelopen nacht tot het leggen van mijnen in de wateren aan de Duitse Noordzeekust.

— **Berlijn:** Het DNB zeide, dat Britse bommenwerpers in de afgelopen nacht „stoornisvluchten" uitvoerden boven Schleswig Holstein. Ook werd gezegd, dat onbekende vliegtuigen in de afgelopen nacht over verschillende districten van Bulgarije vlogen.

LUCHTBESCHERMING.

Vliegtuigen in de lucht,
Gauw van de straat gevlucht.

Algemeen Nederlandsch Verbond.

Groep Nederlandsche Antillen.

Algemeene Vergadering

op Maandag 28 September 1942, 's avonds 8.30 in de Statenzaal.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen.
3. Jaarverslag van de secretaris.
4. Financieelverslag van den penningmeester.
5. Verslag kascommissie 1941.
6. Benoeming kascommissie 1942.
7. Bestuursverkiezing wegens periodieke aftreding van:
   Dr. A. W. J. M. Desertine, C. van Leeuwen, W. Meijer, L. Veltman. } allen herkiesbaar.
8. Rondvraag.
9. Sluiting.

De Secretaris

W. MEIJER.

4102

De Acht Apostolische Vicarii van de zes Eilanden van Curaçao 1842-1942.

Mgr. Martinus J. Niewindt

EERSTE APOSTOLISCH VICARIUS

door

PATER MAMERTUS DOMINICUS LATOUR O.P.

De achtergrond in het Moederland.

Koning Willem I (1814—1840) had verschillende goede regeringsqualiteiten: hij was bekwaam en zeer werkzaam, vol toewijding en met het oprechte verlangen bezield de welvaart van het land te bevorderen. Doch hij was een man van de oude stempel en kon zich moeilijk schikken in de toch slechts vrij geringe beperkingen, die de grondwet aan zijn absolutisme oplegde. Hij wilde zo veel mogelijk alles zelf regelen, zonder veel voeling te houden met de volksvertegenwoordiging. Als Protestant stond hij bevooroordeeld tegenover de Katholieken, die hij niet zelden koel en wantrouwend behandelde. Hij was, wat men noemt „Josefistisch" gezind. Hiermede wordt bedoeld, dat hij handelde in de geest van Keizer Joseph II van Oostenrijk († 1790), bijgenaamd „de Koster", omdat hij letterlijk alles zelf regelen wilde in de Kerk, zelfs het aantal kaarsen, dat branden mocht onder een gezongen H. Mis. Het doel van Joseph was, de godsdienstige toestanden volgens zijn inzichten te verbeteren, doch zonder er zich goed van bewust te zijn, ondermijnde hij de fundamenten van het Christendom, dat op de rots van Petrus steunt en niet op de Staat.

Willem werd nog verder in deze richting gedreven door zijn raadslieden: de zeer anti-katholieke Minister Van Maanen, de Josefist Goubau, directeur-generaal van de katholieke eredienst en zijn secretaris Van Ghert. Zo droeg de regering van Willem I het karakter van een verlicht despotisme. Zijn absolutisme moest de ontevredenheid van de liberalen opwekken, zijn religieuze politiek die van de Katholieken.

De kentering.

Op 7 October 1840 had Koning Willem I de regering overgedragen aan den Prins van Oranje, die onder de naam van Koning Willem II de troon besteeg. Willem II (1840—1849) had door een langdurig verblijf in Noord-Brabant en zijn vriendschap met den Tilburgsen pastoor en lateren Aartsbisschop Johannes Zwijsen de Katholieken persoonlijk leren kennen en wilde aan hun redelijke eisen zo veel mogelijk tegemoet komen. Zijn regering was een streven naar bevrediging, ofschoon hij hierin belemmerd werd door de Grondwet en zijn protestantse omgeving. Door zijn tussenkomst werd het „placet" uit het Wetboek van Strafrecht geweerd; ook nief hij de belemmerende bepalingen voor de kloosterlingen op. De directie van Katholieke Eredienst werd veranderd in een Ministerie van R.K. Eredienst.

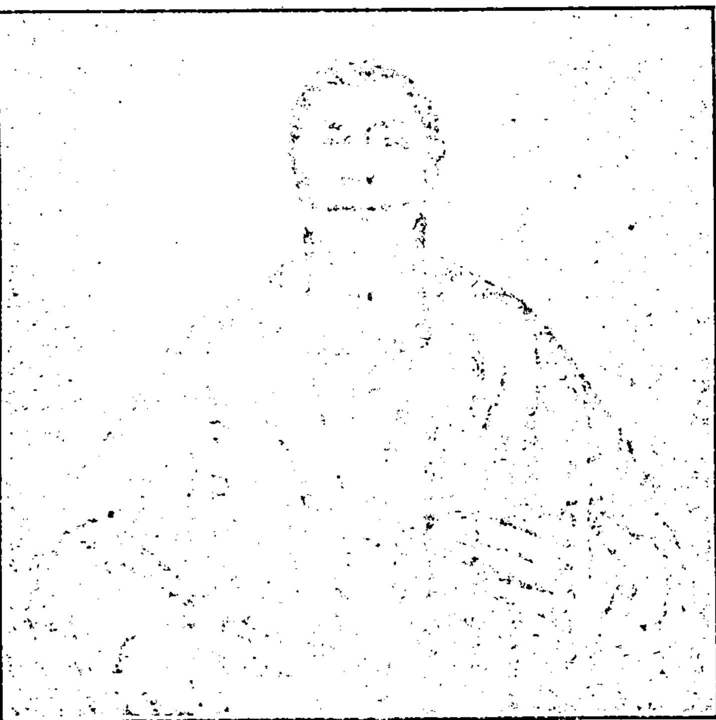
De koning onderhandelde met den Italiaansen diplomaat Francesco Capaccini, die in 1841 (voor de tweede keer) naar Nederland kwam, nu als buitengewoon gezant te Den Haag. Op 9 October 1841 werd een verdrag met Rome door den koning ondertekend ten gunste der Katholieken. Het eerste artikel luidde: „Het zal den Koning aangenaam zijn, dat Zijne Heiligheid, indien het Haar nuttig voorkomt, aan de kerkelijke Oversten des Rijks en aan de Apostolische praefecten der Nederlandse Bezittingen de bisschoppelijke waardigheid verleent met de titel, in partibus infidelium."

Toen werden in het Zuiden van het land — in het Noorden zou er in die dagen een protestants oproer uitgebroken zijn — door Zijne Excellentie den Hooggeboren Heer Cornelius Ludovicus, Baron van Wijkerslooth, Heer van Schalkwijk, Bisschop van Curium in partibus infidelium, assistent bisschop bij de Pauselijke troon enz., enz., drie mannen met grote plechtigheid tot Bisschop gewijd: Mgr. Den Dubbelden in de St. Janskerk te 's Hertogenbosch op 10 April 1842, Mgr. Johannes Zwijsen te Tilburg op 17 April en Mgr. Van Hooydonk te Hoeven op 1 Mei. Nederland had weer Bisschoppen.

De achtergrond op Curaçao.

Reinier Frederik Baron van Raders, Gezaghebber van Curaçao en onderhorige Eilanden, was hier sedert lang geen onbekende. In November 1815 naar Curaçao vertrokken, werd hij achtereenvolgens aangesteld in September 1821 tot kapitein-adjudant van Gouverneur van Cantz'laar, in Juni 1826 tot Majoor, in Maart 1828 tot commandant van de troepen op Curaçao, in Juni 1836 tot gezaghebber ad interim en in December daaraanvolgende tot gezaghebber effectief van Curaçao en onderhorige Eilanden. Persoonlijk stond hij vriendschappelijk en welwillend tegenover den Apostolisch Praefect Mgr. Martinus Joannes Niewindt en diens werk. Dit moge blijken uit het feit, dat er vervanging van het afgetreden lid van de Schoolcommissie G.B. Bosch, predikant, op 25 Juli 1837 benoemd werd als nieuw lid pastoor Niewindt; en uit het feit, dat de Baron op verzoek van den pastoor de eerste steen kwam leggen van de Kerk van Santa Rosa op 9 Juli 1839, waarna hij een milde gift ter hand stelde van den Pastoor van de nieuwe parochie, Jacobus Josephus Putman, ten behoeve van de armen onder zijn parochianen.

Later echter, bewerkt van uit Nederland en door de Protestanten alhier, toonde hij zich meermalen heel wat minder vriendelijk. Bij een missieve van 2 Mei 1842 had Pastoor Nie-

MGR. MARTINUS J. NIEWINDT
Bisschop van Cytrum.
1ste Apostolisch Vicarius van Curaçao.

windt aan Gezaghebber Van Raders verlof gevraagd om aan enige jongelieden door middel van den Eerwaarden Heer Van Roosmalen onderwijs te doen geven in de Latijnse en Griekse talen enz., wijsbegeerte en godgeleerdheid, om hen bekwaam te maken in de kerkdienst en volgens de voorgeschreven ritus te leren assisteren. De Gezaghebber antwoordt, dat er geen wetten en bepalingen zijn, die hem in dezen tot leidraad kunnen dienen, waarom hij het verzoek aan hogere autoriteiten wenst voor te dragen.

Het advies van dezen kwam eerst binnen op 22 Augustus 1843 (zestien maanden later) en behelst, dat het verzoek om onderwijs te geven, verleend is aan Van Roosmalen, mits het zich niet alleen tot Rooms-Katholieke jongelingen uitstrekke. Dat komt in het kort hier op neer, dat het Seminarie tot opleiding van Rooms-Katholieke Geestelijken toegankelijk moest gesteld worden voor Joodse en Protestantse jongens!

De bekwame Katholieke onderwijzer B. Huijcke, einde 1842 uit het Vaderland hier aangekomen, zou volgens beloften van den Gezaghebber (Gouverneur) een eigen jongensschool mogen oprichten of op een der landsscholen geplaatst worden. Toen Huijcke arriveerde, kon de Baron zijn woord niet nakomen en de Heer Huijcke was verplicht op de bestaande zustersscholen te gaan helpen en voor de Zondagsscholen zorg te dragen.

In het jaar 1843 werden onder Baron Van Raders door den Heer W. H. de Cuartel, Procureur des Konings, pogingen aangewend, om alhier Moravische Broeders uit Suriname te krijgen. Wij kunnen ons niet goed indenken, waar dit voor dienen moest, tenzij om de totaal onwetende, Katholiek gedoopte slavenbevolking afvallig te maken van de Katholieke Godsdienst.

De bedoeling was duidelijk genoeg: Het kwam er totaal niet op aan, wat de slaven werden, als ze maar niet Katholiek werden. Men leefde nog onder de leus: Liever Turks dan Paaps!

Beginnende bloei van de Missie: S. Rosa en S. Maria.

Op 30 Augustus 1838, het feest van de H. Rosa van Lima, werd er voor het eerst een H. Mis opgedragen te Santa Rosa in een strohutkerkje. Precies een jaar later was het presbyterium van een stenen kerk, met zijn dak er op geheel klaar, ofschoon de rest van de kerk nog pas bestond uit een stenen muurtje van een meter hoog. Vier maal liet Pastoor Putman mensen van boven de 25 jaar tot de eerste H. Communie toe...... in de St. Annakerk te Otrabanda.

In 1840 kon hij te Santa Rosa voor het eerst 105 kinderen tot ditzelfde voorrecht toelaten. Niewindt Kon berichten — niet zonder rechtmatige trots — dat in 1840 op Curaçao alleen 400 mensen meer dan het vorig jaar hun Paasplicht vervuld hadden.

Op 6 Juni 1840 vraagt Niewindt om een stuk gronds, ongeschikt voor cultuur, aan te kopen in het middendistrict van het eiland, om er een Rooms-Katholieke kerk of kapel te bouwen. Dit verzoek wordt door het Koloniaal Bestuur op 26 September 1840 toegestaan. De grond was eigendom van Mejuffrouw Gijsbertha da Costa Gomez en ging voor twee honderd gulden over in handen van den Praefect der Missie. De kapelaans van de St. Annakerk, Van Leest, Kistemaker, Ledel en vooral later Schermer, gaan er beurtelings heen om catechismus te geven, totdat in 1847 op die plek de parochiekerk van Santa Maria zou verrijzen.

De Bovenwindse Eilanden.

Op 29 Juni 1836 mocht Mgr. Niewindt van den Bisschop van Guadeloupe de mededeling ontvangen, dat deze den Weleerwaarden Heer Martin benoemd had tot Pastoor van de eilanden St. Barthélémy en St. Maarten (Noordelijke helft) en tevens het vriendelijk verzoek om welwillend te beschikken als deze bekwame en vrome priester zijn diensten mocht aanbieden voor de eilanden Saba en St. Eustatius. Dat was de enige geestelijke hulp voor onze drie Bovenwindse Eilanden in die dagen! Practisch één priester voor vier eilandjes; schraler kon het bijna niet!

In het begin van 1841 kwamen twee nieuwe krachten aan uit het Moederland. Hun paspoort was 14 November 1840 afgegeven; het waren de Eerwaarde Heren A. R. ten Brink, kapelaan te Arnhem, en Nicolaas Molenaar, kapelaan te Sneek. Beiden vertrokken buiten enig bezwaar van den lande. Nu kon Niewindt eindelijk volgens zijn verlangens priesters zenden naar de Bovenwindse Eilanden. Hij benoemde den Eerwaarden Heer Kistemaker tot pastoor van St. Eustatius en den nieuw aangekomen Ten Brink als zodanig te St. Maarten. Het Gouvernement gaf geen financiële steun; Niewindt zelf zou voor hun levensonderhoud zorgen en in de behoefte van de Missie aldaar voorzien.

Op 25 April 1841 vergezelt hij de twee missionarissen naar hun nieuwe standplaats.

Katholiek onderwijs.

Toen Pastoor Niewindt in 1824 op Curaçao kwam, was er slechts één Katholiek schooltje, en dit was „zo ellendig als immer mogelijk". Het Gouvernement heeft het klaar gespeeld om alle pogingen van den missie-overste om hierin enige verbetering van belang te brengen, 17 jaar lang te verijdelen.

Het was voor hem dan ook een blijde tijding, toen de Zusters Franciscanessen van Roosendaal zich bereid verklaarden op Curaçao een pensionaat voor meisjes te beginnen. De 12e Januari 1842 was de gezegende dag dat de zes eerste religieuze onderwijzeressen in de kolonie aankwamen. Een groot complex gebouwen was tevoren aan de Havenstraat te Otrabanda aangekocht en ingericht voor woning en schoollocalen. Om het hoge belang, dat hier op het spel stond, had Mgr. Niewindt niet geaarzeld de voor die tijd hoge koopsom van ƒ 10.000 tegen twaalf procent te lenen. Bovendien moest hij beloven, dat het onderwijs strict neutraal zou zijn en vooral niet op godsdienstige grondslag zou berusten. Dit streng geëiste en streng gecontroleerde neutrale onderwijs kreeg echter geen enkele geldelijke steun van het Gouvernement.

Een maand na aankomst openden de Zusters haar scholen en op 1 Juli volgden reeds meer dan 150 meisjes uit alle standen van de maatschappij, van alle kleur en van onderscheidene godsdienstige belijdenis daar de lessen. In 1844 was haar getal reeds tot 430 gestegen.

Bernard H. J. Huijcke, uit Monnikendam, wiens naam met ere mag genoemd worden in de geschiedenis van het onderwijs in dit Gebiedsdeel, kreeg pas twee paar na zijn aankomst verlof om een eigen jongensschool te openen (December 1844). Weldra was deze de beste en meest bezochte van geheel het eiland. Er werd o.a. les gegeven in vier levende talen.

Het onmiskenbaar talent van Huijcke als onderwijzer, zijn onvermoeide werkkracht, zijn innemende persoonlijkheid, zijn godsdienstzin en onbesproken gedrag verwierven hem aanstonds het vertrouwen van alle beschaafde en degelijke families en nooit heeft hij dat vertrouwen verloren.

Dit was de stad. Voor de buitendistricten was er nog niets. In 1842 vraagt Niewindt verlof om op Santa Rosa een school te mogen openen. De vergunning werd verleend, maar er werd meteen bijgezegd, dat hij niet op geldelijke steun behoefde te rekenen. Wel was het Koloniaal Bestuur weer biezonder gul met allerlei belemmerende bepalingen.

Op de Bovenwindse eilanden besteedden de Pastoors zelf hun vrije tijd om de jeugd te onderwijzen in de Nederlandse en Engelse talen. Mgr. Niewindt mocht met fierheid getuigen „Ik verheug me dus als Nederlander, dat in ijver onzer missionarissen zich zo verre uitstrekt, dat zij trachten zo veel in hun vermogen is, om op de door hen bewoonde eilanden het Nederlandse karakter te doen herleven en, indien ik mij niet vergis, zal het Gouvernement reden hebben om er hun dankbaar voor te wezen."

De aangewezen man.

Paus en Koning erkenden door hoge onderscheidingen de zegenrijke arbeid en edelen persoon van den man, die 18 jarenlang voor het geestelijk welzijn van dit Gebiedsdeel gezwoegd, geleden en gestreden had; die voor zijn idealen allerlei moeilijkheden, ontberingen, opofferingen, zelfs gevaren doorstaan had. Gregorius XVI benoemde hem in 1840 tot zijn ere-kamerheer en Willem II verhief hem tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Toen het Zijner Heiligheid behaagde op 20 September 1842 deze Praefectuur tot een Vicariaat te verheffen, lag het voor de hand, dat Mgr. Niewindt de eerste Vicarius Apostolicus zou zijn. **De Breve van zijn verheffing tot de Bisschoppelijke waardigheid is getekend 20 September 1842,** waarna de Koninklijke goedkeuring volgde op 16 December 1842.

Mgr. Niewindt werd tevens belast met het beheer over de Missie in Suriname. De Apostolische Praefect van Suriname, Jacobus Grooff, werd vandaar teruggeroepen, op 26 Februari 1844 tot Bisschop gewijd en als Apostolisch Vicarius overgeplaatst naar Batavia. Terecht achtte Mgr. Niewindt het — in overeenstemming met de mening van Mgr. Grooff en alle missionarissen — een onmogelijkheid om beide Missiegebieden tegelijk te besturen. Er werd met Rome onderhandeld en op 1 October 1842 kwam een brief van Cardinaal Fransonius met de goedkeuring om de Missie van Suriname door een Provicarius naar eigen keus te doen besturen. Mgr. Niewindt benoemde als zodanig den Zeereerwaarden Heer J. J. Janssens, missionaris te Paramaribo, doch op 27 Mei 1843 volgt reeds voor Mgr. Niewindt zelf het ontslag van zijn ambt als Apostolisch Vicarius van Suriname, wegens de vele moeilijkheden voor hem daaraan verbonden, o.a. de grote afstand.

Het schijnt, dat Mgr. Niewindt zijn verheffing tot Apostolisch Vicarius van Curaçao en Suriname pas in een brief van 12 Maart 1843 aan den Zeereerwaarden Heer Adrianus van Leest, Pastoor van de St. Annakerk, officieel bekend maakte. Hij sloot met de woorden van zijn heiligen Patroon Martinus van Tours: **„Domine, si populo tuo sum necessarius, non recuso laborem",** Heer als het nodig is voor uw volk, weiger ik de arbeid niet.

Op 28 Maart 1843 vraagt en verkrijgt hij verlof van het Koloniaal Bestuur om te vertrekken met de brik „Maria en Jacoba". Van Leest nam de lopende zaken van het Vicariaat waar, zolang Mgr. Niewindt afwezig was. De 24e Augustus 1843 zou de Bisschoppelijke wijding toegediend worden aan den Hoog Eerwaarden Heer Martinus Joannes Niewindt in de Mozes-en-Aarons-kerk te Amsterdam. Met gestdrift werd deze blijde tijding door de Katholieke Amsterdammers begroet en met belangstelling sloegen zij de voorbereidselen gade, die door den Pastoor van die kerk gemaakt werden voor de plechtige viering van die vreugdedag.

Op 22 Augustus 1843 — twee dagen voor de grote gebeurtenis — verspreidt zich plotseling de tijding, dat de bisschopszalving niet zal plaats hebben te Amsterdam, maar in het kleine, stille, afgelegen Warmond. De Katholieke Amsterdammers waren het eerste ogenblik woedend.

Later werd bekend, dat de Koning zelf verzocht had om aan de voorgenomen kerkelijke plechtigheid te Amsterdam geen voortgang te geven. Deze maatregel was wel zeer teleurstellend voor de Katholieken, maar mag wijs en voorzichtig genoemd worden in verband met de verhitte gemoederen van de andersdenkenden in die dagen.

Intussen zou de bisschopswijding van Mgr. Niewindt weer de eerste plechtigheid van dien aard zijn boven de Moerdijk, sedert de Hervorming.

Was de plechtigheid in het stille Warmond al minder groots, en ging voor het volk veel van uiterlijke luister verloren, zeker was zij niet minder indrukwekkend. Amsterdam was de geboorteplaats van den wijdeling, maar te Warmond had hij zijn opleiding genoten tot priester: Warmond wekte in hem vele aangename herinneringen.

De Bisschopswijding.

De Hoogeerwaarde Heer Martinus J. Niewindt, Vicarius Apostolicus van Curaçao, werd op 24 Augustus 1843 te Warmond plechtig tot Bisschop van Cytrum geconsacreerd door Mgr. Cornelius L. van Wijckerslooth van Schalkwijk, bisschop van Curium i.p.i., geassisteerd door de H.E. Heren Van Hooydonk, bisschop van Dardanië i.p.i. en Zwijsen, bisschop van Gerra i.p.i.

Een Nederlander uit de Noordelijke Provinciën werd Geestelijk Vorst over gelovigen, die hij over verre zeeën met het kruis in de hand voor Christus gewonnen had! Zijne Hoogwaardige Excellentie de Bisschop van Curium had zijn jeugd gevormd; hij wijdde hem nu door de uitstorting van den H. Geest tot ambtgenoot in de bisschoppelijke bediening.

De kapel was prachtig en met smaak versierd met guirlandes, doorvlochten met veelkleurige draperieën. Omgeven door een dertigtal geestelijken, traden de Praelaten binnen en begonnen, gekleed in kostbare feestdos, plechtig de H. Mis. De breve van Z.H. Paus Gregorius XVI werd voorgelezen, vervolgens legde de wijdeling de eed van gehoorzaamheid en de geloofsbelijdenis af. Daarna nam Mgr. van Wijckerslooth het woord en zette in een korte, hartelijke toespraak de betekenis uiteen van de grote gebeurtenis van de dag. Daarop volgde de litanie van alle Heiligen, waarbij de wijdeling plat ter aarde lag.

Terwijl vervolgens de volheid van den H. Geest door het „Veni Creator" werd afgesmeekt, werd aan den wijdeling de bisschoppelijke zalving toegediend. Daarna ontving Mgr. Niewindt de staf van het herderschap en de ring van de trouw, die hem aan zijn bruid, de Kerk, huwde.

De H. Mis werd door Mgr. Van Wijckerslooth en den nieuwen bisschop aan een ander altaar, staande tegenover dat van den consacrerenden bisschop, voortgezet. De wijdeling ontving het Lichaam des Heren en de kelk van zijn Bloed uit de hand van den Bisschop van Curium.

Na het „Ite Missa est" en de plechtige zegen van den wijdenden bisschop, zetten de drie Praelaten hun nieuwen ambtgenoot de bisschoppelijke mijter op het hoofd, deden hem de handschoenen aan en plaatsten de staf in de armstoel van den wijdenden bisschop, die zijn wijdeling de staf in de linkerhand overgaf en de lofzang „Te Deum" aanhief, welke door het koor werd voortgezet.

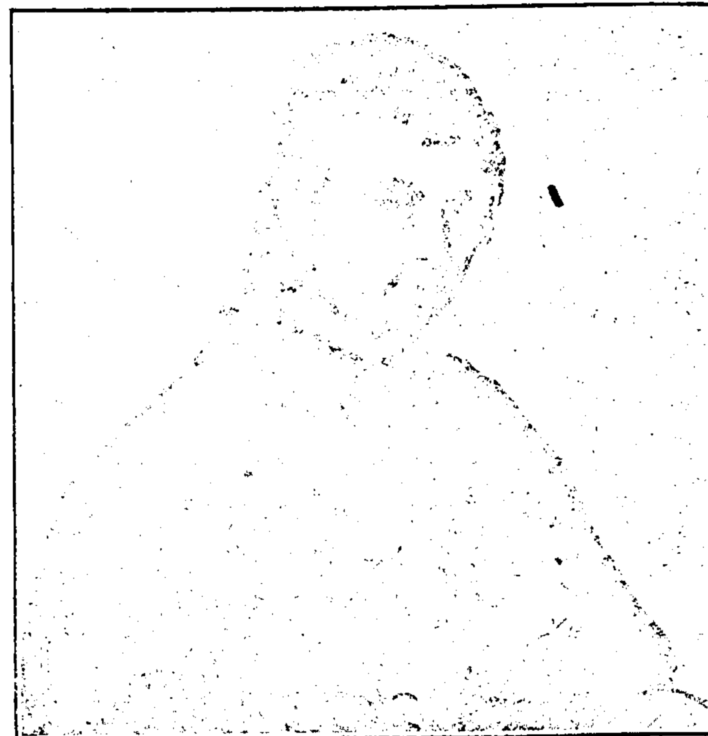
In de met smaak versierde feestzaal van het Seminarie te Warmond, waarheen men zich na afloop van de kerkelijke plechtigheden begaf, prijkte het schild van den nieuwen Bisschop met de gulden spreuk van den H. Martinus zijn Patroon: „Non recuso laborem". Zijn schild was een ongekwartierd veld van azuur met een Malthezer kruis van zilver; in de vier hoeken een engelenkop, die met volle kracht de adem naar het kruis uitzendt. Zo zou hij, door de krachtige bezieling, die van hem uitging, het Kruis van den Christus doen schitteren in volle glans boven de azuren wateren van de Caraïbische Zee.

In het moederland.

Het is moeilijk te zeggen van hoeveel nut de persoonlijke tegenwoordigheid van Mgr. Niewindt in Nederland is geweest. Hij trok naar stad en dorp, kerk en klooster, om belangstelling voor zijn missie op te wekken, medewerkers te bewegen zichzelf op te offeren voor het zieleheil van het Curaçaose volk en bronnen aan te boren voor financiële hulp in de zware noden. Land en volk van Curaçao werden daardoor beter bekend in Nederland. Bij zijn terugkeer naar de kolonie, had Mgr. Niewindt aan gezamenlijke giften een bedrag bijeen van ƒ 3934.80 voor Curaçao alleen.

Op zijn reizen door Nederland was Mgr. Niewindt steeds vergezeld van een van Warmonds knapste diakenen, den Eerwaarden Heer Joannes Cyprianus Schermer, den lateren bekenden en ijverigen pastoor van de Sta. Annakerk te Otrabanda.

Bij een bezoek aan Twente be-

MGR. CORNELIUS L. BARON VAN WIJCKERSLOOTH
Bisschop van Curium.

vond hij zich op het feest van Maria Geboorte te Oldenzaal en hield er de feestpredicatie. Als resultaat hiervan kwamen twee priesters van dit district zich opgeven als missionaris: de Weleerwaarde Heer J. J. Jansen, geboren te Almelo en pastoor aldaar, voor Curaçao en de Weleerwaarde Heer G. J. Heinink, geboren te Oldenzaal en laatstelijk kapelaan te Losser, voor Suriname.

Twee Paters Capucijnen van het oude klooster te Velp verklaarden zich eveneens bereid hem te komen helpen in de verre kolonie: de Eerwaarde Paters Paulus en Basilius.

Reeds op 26 October 1843 had de Minister van Koloniën aan Mgr. Niewindt de vrijheid verleend om naar Curaçao terug te keren en den Gouverneur gemachtigd om den bisschop en zijn gezelschap toe te laten. Het vertrek was bepaald op 1 December 1843. Van Amsterdam uit schrijft

Monseigneur Niewindt een woord hartelijke dank aan zijn weldoener Heer Joachim George le Sage Broek, den Vader van de katholieke pers in Nederland en stichter en redacteur van het eerste katholieke tijdschrift, dat levensvatbaar bleek: „Godsdienstvriend". Hij plaatste in tijdschriften een woord van afscheid aan de Nederlandse bisschoppen, hun clergé, aan bloedverwanten, vrienden, aan alle landgenoten; wel, edelmoedige weldoeners van ons toevertrouwde Missie, en wij elkander op deze aarde niet ontmoeten, dat wij dan zodanig leven inrichten, dat wij elkander maal zullen wederzien daar, waar scheiding is, waar de dood geen vindt en waar een eeuwig heerst!"

Terug op Cur...

Het was een complete „Missie zet", die op 1 December 1843 de van het Nieuwe Diep uitvoer met Nederlandse brik de „Phoenix" teit Tisser: Monseigneur Mar Joannes Niewindt, zijn secretaris diaken J. C. Schermer, de sacer priester J. J. Jansen, de twee Cap nen Hermanus Fornar (Pater Bas en Joannes Willems (Pater Pau drie studenten in de godgeleerd A. K. F. van der Meulen, E. Reimerink en B. Th. J. Fred twee Eerwaarde Zusters Francis sen van Roosendaal, Zuster M. L en Zuster M. Josephine, Mejuff Maria Anna van den Broek, nicht den bisschop, als diens huishoudster zijn bediende Hendricus Johannes Son.

Na een vrij voorspoedige reis twee en vijftig dagen, zag men op Januari 1844 's morgens vroeg de verte de heuveltoppen van Curaçao Omstreeks twaalf uur in de middag zeilde men de haven binnen. Van kaden en vanuit de vensters van huizen juichte een grote menigte nieuwen bisschop uitbundig toe, bare pontjes voeren het schip tegemoet om hem te verwelkomen en zijn zegen te ontvangen.

Diep ontroerd begaf Mgr. Niewindt zich rechtstreeks naar de kapel van pensionaat (St. Martinusgesticht) waar hij neerknielde voor het altaar om God te danken voor de behouden aankomst, waarna hij zijn eerste bisschoppelijke zegen uitspraak over de verzamelde menigte.

De vreugde van de dag was niet onvermengd voor den nieuwen Kerkvorst. Reeds vóór zijn vertrek het Moederland was het Mgr. Niewindt ter ore gekomen, dat een dienstdoend Spaans geestelijke, ... vens de kapelaan van Santa Rosa Eerwaarde Heer Gerritsen) en de dienstelijke Rector van het Pensionaat (de Eerwaarde Heer Van Roosmalen) gestorven waren en dat de Eerwaarde Heren Ledel en Molenaar ziek lagen. Van de Zusters was Mère Scholastica bezweken en reeds op 19 Februari hetzelfde jaar (1844) stierf de Eerwaarde Heer Jansen, achttien dagen na zijn aankomst op het veld van arbeid. Allen slachtoffers van de beruchte bijgenaamd de rotkoorts. Op die ... waren de nieuw aangekomenen nauwelijks voldoende om de opengevallen plaatsen aan te vullen, eigenlijke aanwinst van krachten eigen sprake.

Maar Nederland had nog meer nen! Elf dagen vóór Mgr. Niewindt was de eerste student in de Johannes Bernardus van Hesteren Curaçao aangekomen. Op 9 Mei volgde de Capucijner-pater Gregorius (Johannes Antonius van Gastel) hetzelfde jaar, op 26 December we de aankomst vermelden van Eerwaarde Heren Joannes Jacobus Zweers, geboren te Elst, en Johannes Ludovicus van Roermund, afkomstig van Oss. In hun gezelschap bevond zich ook de student Stephanus Johannes Josef Nieuwenhuis.

God zegende op zichtbare wijze pogingen van Mgr. Niewindt ... gevolgen was het Curaçaose volk ten

EMMASTAD.

WACHTDIENSTEN: Di., 22 S...

Telegram Afdeling: Hr. Schaap 353, Amalia van Solmslaan 4.
Shipping & Supplies: Hr. De Vr... tel. 244, Bernhardlaan 10.
Scheepvaart Afdeling: Hr. La... tel. 710, W. de Zwijgerlaan 5.
Dok Afdeling: Hr. Van Hassel 468.

Het Tandvlees bloed!

Bloedend tandvlees, Pijnlijke mond ... verlies hebt, wilt zeggen dat U Py... mond ziekte of misschien en ge slech... te die nu of later Uw tanden tot ... brenge en ook reumatiek en hartkw... veroorzaken vanaf de eerste dag ... san verhindert het bloeden tandvlees ... eind aan pijnlijke mond en zet vlug ... den vast. IJzer vlekken ge ... san maakt Uw mond goed en ... tanden anders Uw geld terug bij ... zenden van het leege pakje.
Vraagt Uw apotheker heden nog Amosan.
De garantie beschermt U.
AMOSAN voor Pyorrhe... ziekte.